

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

J.nr. 2020-14730
Den 24. august 2020

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. 1218 (MOF alm. del) stillet 28. juli 2020 efter ønske fra Erling Bonnesen (V).

Spørgsmål nr. 1218

” Vil ministeren oplyse om, hvilke udfordringer og hvilke kilder, der udgør de største problemer og udfordringer i relation til at sikre godt vandmiljø i vandmiljøet rundt om Fyn, herunder Lillebælt, det sydfynske øhav og Odense Fjord? Hvad kan ministeren i relation hertil oplyse om:

- Udfordringerne med udledning af fosfor og andre stoffer fra de fynske rensningsanlæg, herunder registrerede og ikke registrerede overløb?
- Kvælstof og hvor meget af kvælstofudledningen fra de fynske marker, der omdannes og forsvinder undervejs i drænsystemet?
- Variationen i udledningen og påvirkningen af vandmiljøet fra udledningerne fra de fynske marker henover de forskellige årstider i året, vinter, forår, sommer, efterår og hvorledes indgår det i den kommende planlægning af vandmiljøplanerne?”

Svar

Det fremgår af Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn¹, at miljømålet om god tilstand ikke er opfyldt for nogen af de fynske kystvande, jf. nedenstående uddrag af plan (s. 73):

”Det fremgår af vandområdeplanens kapitel 4, at en række kystvande ikke lever op til miljømålene, og i kapitel 2 er der redegjort for, at tilstanden i kystvande er påvirket af flere presfaktorer, herunder tilførsler af næringsstoffer m.v. Der er samlet set behov for yderligere reduktion af kvælstoftilførslen til kystvande, såfremt der skal opnås god tilstand i disse.

På den baggrund fokuserer indsatsen i vandområdeplanerne, for at bringe kystvandene i god tilstand, på at nedbringe kvælstoftilførslen til kystvandene. Den altovervejende kilde til den diffuse kvælstoftransport er tabet af kvælstof fra de dyrkede arealer.”

I forbindelse med udarbejdelse af vandområdeplanerne blev det vurderet mest effektivt at reducere kvælstoftilførslen for at forbedre tilstanden i kystvande, fremfor at reducere fosfortilførslerne. Derfor blev der ikke fundet behov for at stille nye krav til fosforudledningerne af hensyn til kystvande, herunder for rensningsanlæg og overløb.

¹ <https://mst.dk/natur-vand/vandmiljoe/vandomraadeplaner/vandomraadeplaner-2015-2021/vandomraadeplaner-2015-2021/>

Tilstandsvurderingen i vandområdeplanen viser god kemisk tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer i de fleste kystvande omkring Fyn, hvor det har været muligt at vurdere målopfyldelsen. Der er to vandområder (Nakkebølle Fjord og Odense Fjord, ydre), hvor målte stofkoncentrationer for henholdsvis BDE og kviksølv overskrider fastsatte miljøkvalitetskrav (grænseværdier), og hvor miljømålet god kemisk tilstand derfor ikke er opfyldt. Den økologiske tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer i kystvandene kan ikke vurderes grundet manglende miljøkvalitetskrav.

Miljøstyrelsen har igangsat udarbejdelse af et fagligt grundlag for fastsættelse af miljøkvalitetskrav for flere stoffer, end der er krav for i dag. Miljø- og Fødevareministeriet har herudover taget initiativ til en strategi til begrænsning af miljøfarlige forurenende stoffer, som bl.a. skal skabe et bedre overblik over kilder til stofferne.

Opgørelserne af landbrugets tilførsler af kvælstof til kystvande baseres primært på målinger af den kvælstof, der transporteres til vandløb enten som følge af udvaskning via grundvand eller via drænedninger.

Kvælstof, der udvaskes fra rodzonen på markerne og andre arealer, transporteres via drænsystemer og med grundvandet frem til vandløb, søer og vådområder, hvorfra det strømmer videre mod de åbne kyster og fjorde. Under denne transport vil der ske en fjernelse og tilbageholdelse af kvælstof i rodzonen, undergrunden eller i overfladevandet. Denne kvælstofretention er afhængig af de naturlige forhold på vejen mellem marken og kysten og vil derfor variere fra sted til sted.

GEUS og Aarhus Universitet har udviklet en national kvælstofmodel, der opdeler landet i 15 km² store områder, hvorfra kvælstoffets transport og retention (fjernelse) fra jord til kyst beregnes. Det sker ved en delmodel for kvælstofudvaskning fra rodzonen, en delmodel for vandstrømninger og kvælstofretention i grundvandzonen og en delmodel for bidrag af organisk kvælstof og kvælstofretention i overfladevand, dvs. søer, vandløb og vådområde. I landsgennemsnit fjernes/tilbageholdes cirka 71% af kvælstoffet fra rodzone til kystvande. Kvælstoffjernelsen for de fynske landbrugsarealer fremgår af det bilagte Danmarkskort.²

Med hensyn til årstidsvariationer i tilførslerne af kvælstof til kystvande og betydningen heraf for tilstanden i kystvandene henvises der til besvarelsen af MOF spørgsmål 1214.

Lea Wermelin

/

Peter Østergård Have

² GEUS og Aarhus Universitet, National kvælstofmodel, metoderapport, revideret udgave september 2015, <https://www.geus.dk/media/13243/national-kvaelstofmodel-oplandsmodel-til-belastning-og-virkemidler-sep2015.pdf>